

עקרונות תרבות הבטיחות בטכניון

עקרון מוביל בתרבות הבטיחות

המורכבות של האתגרים הבטיחותיים איתם מתמודד הטכניון בקמפוסים השונים בהם הוא פועל, הן מבחינה מחקרית והן מבחינה תפעולית, מחייבים אותנו לזהות, לנהל ולבקר את הסיכונים הכרוכים בכל התחומים בהם אנו פעילים. הפעילות המחקרית, מעצם טיבה, טומנת בחובה סיכונים ומורכבויות מקצועיות רבות, אשר על-פי-רוב ניתן למזערם, אך לא לסלקם לחלוטין. הטכניון רואה את חוקי ותקנות מדינת ישראל בכל נושאי הבטיחות, כסף תחתון אליו הוא מחויב, וכאוניברסיטה מובילה בתחומה ישנם מקרים בהם הטכניון ישאף לקדם תקנים ונוהלי עבודה חדשים אשר ישפרו תחומי בטיחות מסוימים אף מעבר לסף שנקבע ע"י המדינה. הטכניון מתעדף את הבטיחות בחצריו ופועל באופן יזום לשם השגת רמת סיכונים קבילה, בעזרתה ניתן לקיים ולתפעל קמפוס חוקר ופעיל.

תרבות הבטיחות בטכניון מושתתת על חמישה עקרונות:

1. זיהוי, הערכות וניהול סיכונים

הטכניון שואף להשתית תרבות בטיחות ישימה בליבה ניצבים תהליכי הערכות סיכונים וניהולם ע"פ רמת מסוכנותם. הבטיחות מהווה חלק אינטגרלי מכל פעילות שהיא בקמפוס, החל בניסוי אותו מבצע משתלם במעבדות המחקר וכלה בעבודות בינוי שונות בקמפוס. כל פעילות כזו כרוכה בסיכונים ועלינו לזהות אותם מראש ולפעול בהתאם לסדרי עדיפויות כדי למזערם. יחידת הבטיחות בטכניון ומערך 'נאמניה' עוסק באופן שוטף בזיהוי הסיכונים השונים בקמפוס ע"י מערך עבודה שנתי מתוכנן מראש כמו גם סיוורים שוטפים בחצרי הטכניון. ממוני יחידת הבטיחות, העוברים התמחות מעבדתית מדוקדקת ומפתחים מומחיות מיוחדת בתחומם, מבצעים הערכות סיכונים לכל מעבדה ולרבים מתהליכי העבודה הפרטניים והמסוכנים בקמפוס, בעקבותיהם מתפרסמות המלצות למזעור הסיכונים, תוך הפעלת אמצעים הנדסיים, ארגוניים ותקציביים. יחידת הבטיחות של הטכניון מקיימת מערך עבודה מורכב ומסועף במסגרתו מוגשת מדי שנה תכנית ניהול הבטיחות של הקמפוס להנהלת הטכניון וממנו נגזרות פעילויות הבטיחות השונות בקמפוס.

2. מנהיגות והנהלה

- 2.1 הטכניון מקדם בכל מסגרותיו את תפיסת אחריות המנהלים בכל רמת ניהול שהיא: מעבדה, פקולטה, בניין או משרד. כמפקד האחראי על פקודיו, כמורה האחראי על תלמידיו וכורה האחראי על ילדיו, כך גם המנהל במקום העבודה אחראי לבטיחות וגיהות עובדיו. כל מנהל - ברמת הניהול שלו - רואה בצורה רחבה ומערכתית את כלל המשימות וביכולתו לשלוט על הפעילות במקום, לרבות הקצאת המשאבים המתאימים לשיפורים הנדרשים. המנהלים בטכניון, ובראשם חברי הסגל מחזיקי המעבדות, מהווים את מקור הסמכות המקצועי המרכזי כל אחד בתחומו, הן מתוקף השכלתם והן מתוקף ניסיונם עתיר השנים. עקב כך, הטכניון רואה במנהליו כמשפיעים המרכזיים על קידום הבטיחות במקום.
- 2.2 בנוסף, הטכניון מדגיש את אחריות כל עובד בחצריו לבטיחותו-הוא, לבטיחות חבריו

ולהימנעות גורפת מגרימת נזקים במקום. אי לכך, עובד אחראי לבצע את משימתו בהיותו מודע לסיכונים הכרוכים באופי עבודתו, לרבות הכרת החומרים המסוכנים המשתתפים בתהליכים השונים עליהם העובד אמון, הסמכה לתפעול ציוד הבטיחות והבנת הסיכונים הכרוכים במקורות האנרגיה עימם הוא עובד. הטכניון רואה בכל עובד כמוסמך לבטיחותו האישית, וככזה – על כל עובד לעבור הדרכות מתאימות ולהיות מסוגל להתריע בכל מצב בו עבודתו אינה יכולה לדעתו להתבצע בצורה בטיחותית.

3. **מקצועיות**

כדי לאפשר התנהלות בטיחותית תוך כדי ביצוע המשימות בקמפוס הטכניון, על הבטיחות להיות ישימה ומושתתת על הערכות סיכונים של אנשי מקצוע בעלי זיקה מקצועית לתחום המחקר מחד ובעלי ידע נרחב בבטיחות מאידך.

- 3.1 מקצועיות המנהלים מהווה את חוד החנית של ארגון הטכניון, בראשם חברי הסגל והדיקנים. הטכניון מקדם תרבות של ענווה ומודעות, הניצבת בבסיס הבטיחות כולה ומאפשרת קידום הלכה-למעשה של מדע בטוח בכל תחומי המחקר, ההנדסה והטכנולוגיה.
- 3.2 מעבר לסף העמידה במתחייב ע"פ החוק, הטכניון רואה חשיבות רבה בקיומה של בטיחות בעלת בסיס מקצועי איתן, המתמקד בבטיחות במעבדות ובצביון העבודה בקמפוס אקדמי. מקצועיות אנשי יחידת הבטיחות בטכניון מאפשרת ניהול בטיחות תקין, מקצועי ובעל אסמכתאות רגולטוריות מתאימות.

4. **פרואקטיביות**

- 4.1 אופי המחקר רחב ההיקף בקמפוס, מחייב את הטכניון להתמקד בתכנון רב-שנתי של פעילויות הבטיחות, כל זאת במטרה למנוע תאונות מכל סוג שהוא וכדי לקדם שיפור מתמיד של הבטיחות בחצריו. לשם כך, הטכניון משקיע משאבים רבים בחיזוי סיכונים, בשיפור תשתיות, התקנת מערכות בטיחות וחירום, פינוי מפגעים ויזמות לקידום נושאים בעלי ממשק בטיחותי רחב בראייה לטווח רחוק.
- 4.2 מניעת התאונה הבאה מצויה בליבה של הפרואקטיביות אותה מקדם הטכניון. הדרכות הן הצעד הראשון והמכריע למניעת תאונות ומחלות מקצוע. ההדרכות מעניקות ידע ומעניקות הסמכה מקצועית לאוכלוסיות העבודה השונות בקמפוס. בהתאם, יחידת הבטיחות של הטכניון מקיימת מדי שנה מערך מפורט ומגוון של הדרכות מסוגים שונים המותאמות לצרכי העבודה המחקרית בקמפוס. הדרכות אלו מותאמות לצרכי העבודה המחקרית בקמפוס הטכניון ומחייבות את כל האוכלוסיות הפעילות בו.

5. **פתיחות וביקורתיות**

- 5.1 הטכניון מעודד ומתגמל תרבות דיווח פתוחה ומקדמת במטרה להתמיד בשיפור רמת הבטיחות אליה הוא מחויב. לצורך כך, הטכניון מעודד את כל עובדיו, משתלמיו ואורחיו לדווח על אודות כל אירוע בטיחות אליו נחשף, על כל מפגע, ולהביא לידיעת דרגי הניהול השונים רעיונות שיפור, הערות והארות. הטכניון פוסע מבחינה זו בדרכם של ארגונים גדולים ומכובדים אחרים, אשר השכילו במהלך השנים לפתוח את "הקופסא השחורה" של הארגון ולשתף נתונים וידע כדי להסיק מסקנות, להחכים ולהשתפר. רק תרבות בטיחות משתפת ועניינית תוכל לשמש את בית הטכניון בדרכו להפוך תלכיד בעל מטרה ברורה ונחושה להטמיע את תרבות הבטיחות בדלת המחקר.

5.2 מערכת הדיווח של הטכניון מהווה מערכת בקרה ותגמול, המציבה יעדים, מודדת ומתגמלת עובדים, מעבדות ופקולטות, המטמיעות בצורה מיטבית את תרבות הבטיחות הפתוחה ומיישמות אותה הלכה-למעשה.

5.3 הטכניון מחויב בהפקת לקחים ומיזוי פעולות יזומות למניעת כשלים ואירועי בטיחות. אי לכך, מערכת הדיווחים של הטכניון הן לגבי תאונות והן לגבי אירועי "כמעט-תאונה" עומדת בבסיס נתונים סטטיסטיים ממנו נגזרות פעולות תשתיות לשדרוג מערכות בטיחות ואיתור צמתים מסוכנות.

5.4 הטכניון רואה את עצמו כמוסד לומד ומיישם. ככזה – הטכניון לומד ממוסדות ומפעלים אחרים, שמחויבותם לבטיחות והצעדים שהושתתו בהם הוכיחו את שיפור תרבות הבטיחות בתוכם, כמו גם הקטינו את מספר אירועי הבטיחות.

מדיניות הבטיחות בטכניון

- עידוד תרבות בטיחות חיובית ויזומת בבית הטכניון כולו תוך שיתוף פעולה מיטבי בין הגופים המנהליים לגופים האקדמיים.
- הקצאת משאבים לתשתיות הבטיחות ומערכות מצילות חיים בקמפוס הטכניון בהתאם להמלצות יחידת הבטיחות, המתחייבות מניהול הסיכונים בקמפוס.
- מיסוד מערך הדרכות מותאמות למידות צרכי המחקר בטכניון ולכל אוכלוסיותיו המגוונות בהתאם לצביון עבודתן.
- כתיבת ועדכון נהלי בטיחות והוראות בטיחות כדי לעקוב אחר הדינמיות הנדרשת מתוקף העבודה המחקרית המתפתחת בקמפוס.
- הקמה ותחזוקה של אתר אינטרנטי מעודכן ונגיש, המהווה כר ידע מקצועי מהימן ועדכני לכל נושאי הבטיחות בקמפוס.
- בניית תשתית בטיחותית לשינוע, אחסון וטיפול בכל החומרים המסוכנים בקמפוס, למן הגעתם אל חצרי הטכניון, דרך שימוש נאות ותקני בהם וכלה בפינויים הבטיחותי.
- שימוש בציד מיגון אישי מלא לכל עובדי הטכניון בהתאם לצביון העבודה המחקרית.
- ביצוע תהליכי הערכות סיכונים במעבדות המחקר וההוראה השונות בקמפוס.
- יחידת הבטיחות תעסיק אנשים מקצועיים ומומחים בתחומם בהתאם לתחומי המקצועיות הנדרשים בקמפוס.

נערך ונחתם ע"י

פרופ' בועז גולני, משנה לנשיא ומנכ"ל הטכניון

24 למרץ 2020